

JALTA odottaa YHÄ aikaa parempaa

26.9.2025 14.00

Mustanmeren Rivieralla ovat matkailijamäärät puolittuneet Ukrainan kriisin takia. Ukrainalaiset pankit ovat saaneet väistyä venäläisten pankkien tieltä eivätkä luottokorttitkaan toimi. Jaltalla olisi kuitenkin paljon näkemistä.

TEKSTI JA KUVAT: PEKKA LEPIKKÖ

UUSINTA V. 2017 - Helmikuussa tulee kuluneeksi 70 vuotta Jaltan konferenssista, jossa **Josif Stalin**, **Franklin D. Roosevelt** ja **Winston Churchill** sopivat toisen maailmansodan jälkeen Saksan ja muiden antautuneiden valtioiden ja Puolan kohtalosta sekä YK:n perustamisesta. Konferenssi pidettiin Livadian palatsissa, joka oli alunperin Nikolai II:n kesäasunto. "Valkoinen palatsi" sijaitsee kolmen kilometrin päässä Jaltan keskustasta ja toimii nykyään museona, jossa esitellään Jaltan konferenssia ja Nikolai II:n perheen elämää.

Palatsissa on nähtävänä sali, jossa neuvottelut pyöreän pöydän ympärillä käytiin. Nähtävänä on myös kopiot allekirjoitetuista asiakirjoista ja muuta konferenssiin liittyvää rekvisiittaa. Virallinen valokuva suurista johtajista paljastaa paljon.

Stalin oli pieni mies, jolla oli suuri ego. Kuvassa hän istuu tyynykasan päällä, jotta näyttäisi samankokoiselta kuin muut.

Roosevelt oli kokouksen aikaan jo kuolemansairas, mikä näkyy hänen kasvoiltaan. Hän kuoli parin kuukauden kuluttua.

Churchill myhäilee kuvassa salaperäisen näköisenä, kuin olisi tehnyt hyvänkin sopimuksen.

Venäläinen Felix Dadajev on kirjoittanut kirjan siitä, kuinka hän oli yksi neljästä Stalinin kaksoisolennosta ja esiintyi Stalinina muun muassa Jaltan konferenssissa. Hänen mukaansa Stalin saapui Jaltalle salaa, ja hänen tehtävänsä oli tehdä näyttävä saapuminen kokoukseen.

Dadajevin mukaan kaikki ei kuitenkaan mennyt suunnitelmien mukaan, vaan Stalinia kohtaan tehtiin Jaltalla kaksi salamurhayritystä. Seitsemän korkea-arvoista tiedustelu-upseeria menetti yritysten takia virkansa.

Stalin ja Roosevelt asuivat kokouksen aikana Livadian palatsissa. Churchill asui Alupkan palatsissa. Myös se toimii museona. Palatsin rakennutti ruhtinas **Mihail Vorontsov** 1800-luvulla.

Rakennus on yhdistelmä skottilaista linnaa ja arabialaisia yksityiskohtia. Palatsin henkilökunta pyysi Churchilliä katsomaan puutarhassa olevaa leijonapatsasta, joka oli heidän mielestään pääministerin itsensä näköinen. Leijona huvitti Churchilliä ja hän olisi halunnut ostaa patsaan, mutta se ei ollut myytävänä.

Livadian palatsin seinällä roikkuu Persian shaahin Nikolai II:lle lahjoittama ryijy, jossa on kuva keisarin perheestä. Kun Venäjän vallankumous puhkesi, ryijy ryöstettiin ja se katosi. Se löytyi vasta 70-luvulla saksalaisesta huutokaupasta, josta venäläinen liikemies osti sen ja palautti alkuperäiselle paikalleen.

Seinällä on myös viimeinen valokuva Nikolai II:n perheestä. Pian valokuvan ottamisen jälkeen koko perhe teloitettiin.

Krimin historia on ollut aina hurjaa.

Vajaa vuosi ennen Jaltan kokousta keväällä 1944 Neuvostoliitto oli vallannut natsien miehittämän Krimin, jossa saksalaisupseerit jo katselivat huvilan paikkoja. Natsit olivat murhanneet Krimin pääkaupungissa Simferopolissa 22 000 kaupungin asukasta, joista yli puolet oli ammuttu yhtenä päivänä.

Hurjaa oli meno puna-armeijallakin. Tuhansia krimintataareja teloitettiin ja loput sullottiin karjavaunuihin ja rahdattiin Keski-Asiaan.

Saman vuoden heinäkuussa huomattiin, että kaksi tataarikylää oli unohdettu tyhjentää. Parisataa kylien asukasta pakotettiin vanhaan laivaan, joka ajettiin merelle ja upotettiin. Konekiväärimiehet vartioivat, ettei kukaan pinnalle päässyt jäänyt henkiin.

Toisen maailmansodan jälkeen Neuvostoliitto kehitti Krimiä turistikohteeksi. Neuvostojohtajat viettivät siellä lomiaan ylellisissä huviloissa. Myös Stalinilla oli siellä oma huvila.

Stalinin jälkeen valtaan nousi **Nikita Hrushtshev**, joka oli kotoisin Ukrainasta. Hrushtshev lahjoitti vuonna 1954 Krimin Ukrainan neuvostotasavallalle.

Myös Suomesta tehtiin paljon matkoja Jaltalle Neuvostoliiton hajoamiseen asti 90-luvun alussa. 2000-luvulla Jaltan matkailu on ollut taas suomalaisten keskuudessa hyvää vauhtia elpymässä.

Jaltalla sijaitsee myös Tšehovin valkoinen huvila, jossa kirjailija asui talvet ja viimeiset vuotensa hoitaen terveyttään. Tuberkuloosiin sairastunut Tšehov osti vuonna 1898 vuoren rinteeltä maata ja rakennutti sinne suunnittelemansa talon ja puutarhan. Tšehov kirjoitti siellä muun muassa suuret näytelmänsä *Kolme sisarta* ja *Kirsikkapuisto*.

Huvilan löytäminen Jaltalta oli yllättävän vaikeaa, sillä paikallisetkaan eivät tienneet, missä se on. Lopulta pääsimme sinne pienellä bussilla, joka kiersi mutkaista pikkutietä ensin vuoren huipulle ja palasi sitten takaisin alarinteille, joilla huvila sijaitsee. Loppujen lopuksi ilmeni, että huvila on kävelymatkan päässä kaupungista. Se toimii museona, jossa on voi nähdä esimerkiksi dokumenttielokuvan vanhasta Jaltasta ja Tšehovista.

"Pääskysen pesä" on pieni linna kallion jyrkänteellä. Tarina kertoo mustasukkaisen aviomiehen rakentaneen linnan kauniille vaimolleen, joka ei kuitenkaan viihtynyt eristyksissä, vaan syöksyi mereen.

Myös Massandran palatsi ja viinitehdas ovat näkemisen arvoisia. Maailmankuulua Massandran viiniä voi ostaa myös Jaltan keskustan viinikaupasta, jossa on hyvät valikoimat. Kauppa on lähellä lopetettua McDonaldsia, jonka tilalla on nykyään Rusburger.

Nikitskin kasvitieteellisessä puutarhassa voi nähdä tuhansia kasvilajeja kaikkialta maailmasta; muun muassa yli 2000 erilaista ruusulajiketta.

PLUSSAT

o Lempää ilmasto. Lämmintä on sekä keväällä että syksyllä, eikä kesä ole liian kuuma.

o Historiallisesti merkittävä ja mielenkiintoinen paikka, jossa riittää nähtävää.

Livadian palatsi sijaitsee hienolla paikalla ja sieltä on hyvät näköalat merelle ja Jaltan keskustaan.

Leninin patsas seisoo vanhalla paikallaan rantakadulla.

MIINUKSET

o Hintataso on noussut sen jälkeen, kun ruplasta tuli virallinen valuutta.

o Epävakaa poliittinen tilanne sen jälkeen, kun Venäjä miehitti Krimin.

FAKTAT JALTA

Sijainti: Venäjän miehittämällä Krimillä Ukrainassa Mustanmeren pohjoisosassa

Asukasluku: 80 000, metropolialueella 140 000

Pinta-ala: 283 km²

Tässä talossa Tšehov kirjoitti viimeiset suuret näytelmänsä.

Tšehovin talo ei ole mikään pieni mökki.

Persian shaahin Nikolai II:lle lahjoittama ryijy, joka katosi Venäjän vallankumouksen yhteydessä.

Viimeinen valokuva Nikolai II:sta ja hänen perheestään ennen kuin heidät teloitettiin.

Näkymä merelle Livadian palatsista.

Kansantaiteilija Livadian palatsin edustalla.

Livadian palatsin valkoinen sali, jossa Jaltan konferenssin neuvottelut käytiin.